

گل بنگلزئی نافسانہ غاتا کتاب، دڑداتا گواچی، ناجاچ اس

An Analysis of Darhd ata Guachi, a short story book of Gul Bangulzai

Mir Hazar Khan

Sub accountant, district account office Noshki Balochistan.

DOI: <https://doi.org/10.54781/abz.v13i1.271>

KEYWORDS

Revolution,
Literature,
Village Life,
Fictions,
Darhd ata
Guachi,
Gul Bangulzai.

ABSTRACT

When the industrial revolution and progressive tendencies in the nineteenth century influenced every sphere of life, literature could also not escape such trends. At that time, fiction (short story) was introduced as a new genre in literary world and soon it managed to generate a distinction. Like the other languages of the world, fiction writers of Brahui literature also effectively adopted this genre. Among the pioneer Brahui fiction writers, the name of Gul Bangulzai is also well known who initiated the fiction writing. The effects of the progressive literary movement can be seen in his fiction writings. Gul Bangulzai in his book of fiction, Darhd ata Guachi, centralized the topic on the problems of ordinary individuals and lower class of the region. The book was first published in 1984, thus, standing the second book in Brahui literature after Dr. Taj Raisani's book, Anjeer na Phul. In, Darhd ata Guachi, Gul Bangulzai mainly reflected the problems of village life in a unique manner. Gul Bangulzai skillfully identified the problems of farmers, laborers, women, shepherds, and gypsies. Additionally, the themes also include poverty, starvation, the hardships of weather, cruelties of higher class, the culture and traditions of people of Baluchistan, and their mentality. The fiction also depicted the stunning natural landscapes of this region. In the fictions of Gul Bangulzai frustration, deprivation, helplessness, cruelties, and poverty are observable. However, ultimately, the message it conveys that after the dark night there is a dawn of new morning and hope which is another distinguished beauty of the fictions of Gul Bangulzai, bestows him a unique status in Brahui literature wherein most fictions revolves around the complications of village life.

Book Review

Type.

Received: November 17, 2021; Accepted: December 18, 2021; Published: December 25, 2021

مسونے - ہنداسوب آن اوتیناراج تون تفوک خننگک - ایلو
داہیت راست اے کہ ننا خلکت پہوالی مسونے
یاداسکانے ارے - ہرافتا زندانا بلا بشخ اسپ
وہٹ، مالدار، کشت و کشار مسونے -
اگہ نن تینا ادب نا جاچ اے ہلینہ توننادب نازی
آہم خلقی زندانا اثرات آک سفاپاش پاش خننگرہ -

چائنداری (Introduction)

ہراوخت آن گل بنگلزئی نافسانہ غاتا جاچ اے
ہلینہ توننا مونا داہیت پاش مریک کے اونا افسانہ غاتے ٹی
ننے حقیقت نگاری تون اوار خلقی وئیل آتا درشانی زیات
نظر بریک، داناسوب آتے ٹی بلاسوب دادمے اونا تعلق خلق
آن ارے - اوتینا زند نا بنائی او بلا دور اے خلق یا خلقی آ
مخلوق تون گداریفینے - اونا مشاہدہ اونا خڑ کی خلق تون

گل بنگلزئی زندانا چراغ، حاجی

مراد، شیر نال آلمہ، انسان

نانصیب، کاندید، ناگمان نائک،

پوشکنا پناک، سنجدا نا پھل،

الکیمسٹ، غریبی نا گناہ،

دا کتاب آتے ترجمہ کرینے۔ اوژان

بیدس گل بنگلزئی ناپاپنگ نادر

اٹ کہ دا وخت آکم وود بیست

کتاب شینک مسنو۔

(Fayyaz, 2015, p. 27)

داڑے ننا مسخت افسانہ او افسانہ نا اجزائے ترکیبی اونانکنیک یا افسانہ غاتے ٹی لَس سرحال آک افس نن داڑے بیرہ دا کوشست اے کریئن کہ گل بنگلزئی نافسانہ غاتے ٹی راجی وئیل اوراجی وئیل آتیٹی خلقی زندانا وئیل آک انت او؟

افسانہ ناراجی وئیل آتے تون سیالداری

افسانہ ٹی نہ بیرہ زند نا وئیل آتا چاچ ہلنگ اک بلکہ افسانہ زند نا ترجمان ہم مریک۔ ہراوخت آن گل بنگلزئی نافسانہ غاتے ہرینہ تو او نا افسانہ غاتیٹی نن ننا راج نا، زندنا وئیل آک پیداوار نظر بیرہ۔ گل بنگلزئی ننا راج نا ہم افسانہ نگار اے کہ او نا افسانہ غاک لول سران یا او نا سرحالاک داڑے انا مخلوق نازندا ن الوکو۔ ہراتے ٹی اسہ بلو کچ اس خلقی زندانا دامون ایمون پیری خلیک۔

گل بنگلزئی نافسانہ غاتا بابت نادر قمرانی ”دژد آتا گواچی“ پنی آکتاب اٹ نوشتہ کرینے کہ:

گل صاحب بزغر، شوان، پوریا گراو پھوالی االس نا فرزند اسے۔ او اولسی زند نا کلمے ڈکھ وئیل آتیان سرپندے۔ اولس ناہرڈ کھ او نا ڈکھے، ہررنج او نا چندنا اے۔ ہر وئیل اونادی آن گدرینگک۔ انترے کہ او اولس نا، اولس اونالے۔ او جاگہ سیکرے ورناتون سنگت اے سیل ناچلی آتن تیٹی بزغر وکشار گراتون دیر تورک۔ نن تیٹی اہڑ نا پتک ترو کا دمے تیٹی اوترے تون لاب لائی کیک۔ شوان

تیتو مالے خوافک۔ پوریا گراتون خواری کشیک۔ پھوال آ تون ہمپ وپٹ ٹی سنگت اے۔ پرویرف، روہواو گوریچ نا مصیبت آتے اوفتون اوار سنگک۔ تینا اولس تون ہر سختی وسوری ٹی سنگت اے۔ دا گڈل زمین نا باتی تا ڈردو وئیل تیٹی شریکے۔ اوفتا خوشی تیٹی ہم او اے۔ او نا خن آن اولسی اوراجی زند نا ہچو کنج و کونہ اس ہم اودیم اف۔ وراج نابدانگا رسم و دوداتے ختم کنگ نارندٹ تمانے۔ او اولس نا اسراتی و شرحالی اے خواہیک۔ (Kambrani, 2013, pp. 10–11)

گل بنگلزئی نا آگہ افسانہ ”خلق نامیر“ ناچاچ ہلنگے تو اوٹی ہم راج نا ورناتاراج آن اوراج نا باتی تان نہ بیرہ بے چکاری نا وئیل نن نظر بریک۔ اوڑتون اوار خلکت نا حق آتے غضب کرو کا بوتار یا او نا مارتا تینا زند اے خوشحال کنگ تون اوار بزغر، لاچار آ مخلوق اے شیف خلنگ او او تا استحصال کنگ تون او اوتے کسر آن چمپ شاغنگ نا وئیل آتا درشانی نن نظر بریک۔ گل بنگلزئی نا چچ افسانہ غاتے ٹی نن دا ڈیہہ و دا ڈیہہ نا باتی تا ڈکھ وئیل، نت شپادی، گڑتی، فریشانی، بے برابری تون نن نظر بیرہ ولے ہراوڑٹی تینا زیات افسانہ غاتے ٹی خلقی مخلوق نازندا وئیل آتے تون ہستی ہیسونے او نا دا کوشست آک تینا مٹ تینٹ او۔

گل بنگلزئی نافسانہ غاتا چاچ اے ہلنگ آن پد نن دا پاننگ کینہ کہ، گل بنگلزئی راج نا جوانی گندی تا باز خوڑتی اٹ چاچ اے ہلیسہ تینا نوشت آتے ٹی تینا تجربہ او علمی گشاد ناسوب آن اوفتازی آ باز گچین او انداز اسے ٹی قلم چست کرینے۔

گل بنگلزئی نافسانہ غاتا خوبی دادے کہ خوانو کا اے ہندن محسوس مریک کہ دا کنایا کنادامون ایمون نا کسہ یا واقعہ اسے ہرا کنا خن تیان اودیم مسونے۔ گل بنگلزئی اے نن تینا بزغر، شوان، پھوال، خواری کش آ مخلوق نا افسانہ نگار پاننگ کینہ۔ او نا کمال او گشاد دادے کہ او نہ بیرہ تینا افسانہ غاتے ٹی راج نا خلقی وئیل آتے بیدس خلیس آن بیان کیک بلکہ اوزور او آتہ غاتا زور آوری اے ہم شیف خلیسہ۔ شیف نا خلکت اے جوزه او ہمت تریسہ سوچنگ آہم مجبور کیک۔

بلسم (افسانہ) ٹی بزغراوئیل آک

گل بنگلزئی تینا کتاب دژد آتا گواچی نابلسم
پنی آفسانہ ٹی غفور پنی او بزغراسے زنداندارہ کشی امے
داوژ کریسہ نوشتہ کرینے،

بیلچہ لخوا، غفور پالیز نا داچری آن ائے چری آدریکسہ
کوٹغائے دیر تسکہ۔ شلوار لانچوک نت شپاد، ٹوپ نا
مُنڈس کاٹماہے وژتخوک دانگ اینگ دُ دینگاکہ۔ کوس
ناتہ بٹن آک کشکوک۔ جیب نہ اسہ کُنڈان توژنگوک
شیف لژونج، ذی خچ آستونک آک لانچوک ولے
سروشک او کوپہ آتیاں کوکڑو کروک اسکہ۔ غفور نا
نت کڑی آن دترچر خید آک موناتہ قطارا وپوک ولے داہے
وس خچ خلیسہ تینا کاٹم آسلوک اسکہ۔ غفور نا خنک
پوغانبار خیمہ ن دیرو پیرہ۔ ن درست نابے تغے اوچرینگ
آن حالت تہ خراب مسومہ مس۔ ناشاد آبتار آن تہ ہنداخس
متومہ مس کہ غریب کن گڑاس گڑا اوچا نابوچ مون ایتے
(Bangulzai, 1984, p. 17)

گل بنگلزئی ناسہ تو سرحال گچین کننگ تینا مٹ
تینٹ ولدا او افسانہ نا سرحال آن پدہراوژٹی بناامے تینا
افسانہ ناکیک، تو اندن لگک کہ دااسہ نوشت اس اف
بلکہ اواسہ کیمرہ اسے ناویڈیوریکارڈنگ اس خوانو کالے
مون مقابل نشان تننگ امے۔

داڑے اسہ بزغراسے ناوانا خواری، جفاکشی اوناوئیل
آتاہراوژٹی ندارہ کشی امے کرینے۔

اونا دا افسانہ غان بزغرفور ناڈیک اونا وئیل آک
خوانو کانا مونانینٹ بریرہ۔ کہ اسہ بزغراس ہراوژ ناوئیل
آتا گواچی ارے؟

ولدا اوژتون بوتار نارویہ غاک امر مریرہ؟

داٹی بزغراو بوتارنا اسہ ایلوژتون تعلقات آتے تون اوار
اوفتا نفسیات ناہم خوژتی اٹ جاچ امے ہلنگانے۔ کہ اسہ
بوتار اس امر او گام گام آچُنکاچُنکا ہیبت آتیا تینا بزغراو
خابوت امے نہ بیرہ شیف خلیک بلکہ اوفتاز ندنا ہریشخ ٹی
حوصلہ شکنی امے کریسہ اوفترے کسرآن چپ شاغک۔ او
لاچاری نازنداس اون اس نشان ایتک توولدا ناو تینا نزورا
نت شپاد امے اسہ روشنائی او دے اناٹک آن ہم نامیت اس۔

داتینا تہٹی اسہ باز بلوفکری او گپ اسے کہ اسہ بندغ
اس تینتون مرو کاہے دادی اوزلم آتا باروٹ سوچ کرے۔
گل بنگلزئی نا کتاب ”دژد آتا گواچی“ ٹی پنی آ نوشتہ
کار عبداللہ جمال دینی نوشتہ کیک کہ:

دا کتاب کہ بین تے دژد آتا گواچی

امے گل صاحب ناسہ جوانو

ازمانک اسپینا پیم اندامے کہ

براسوئی ازمانک ناسہ جوانو

نمونہ اسے۔ واقعی ہمو مخلوق نا

ہموالسی زندنا جاوے پیش

کیک کہ اوزنداٹ حقیقت اٹ

دژد آتا گواچی او پیڑی تیان ننا

اُستمان کہ داسکان پھوالی

وہمپ بٹ نازندٹی تفو کرے۔

زندنا ہرڈول ناڈکاتا گواچی

امے۔ بولان او مولہ ناجل تیٹی دے

چائے کہ اخص در بخت اوفتا

اولیاد آگ باز دلاوری، باتوری

(بادوری) اوسگ اٹ زندانا

داڈ کاتے سہیسہ بسونو او اٹ

وختسکان داڈ کاتے سہور

(Jamaldeni, 2013, p. 8)

عبداللہ جمال دینی نادا بیژ انا نوشت نارداٹ او ایلو گل
بنگلزئی نا افسانہ غاتا جاچ امے ہلنگ آن پد ن دا سرپند
مرینہ کرے گل بنگلزئی داراج انا باتی تاڈ کاتے باز خڑکان
محسوس کریسہ تینا افسانہ غاتا بشخ جوڑ کرینے۔ گل
بنگلزئی نا افسانہ غاک زیات خلقی آمخلوق نازندنا وئیل
آتان از گاراو۔ او تینا افسانہ غاتا سرحال تے ہم خلکت ناتول
او بش اوتا وئیل آتان ہلنگ اٹ سرسہب مسونے گل
بنگلزئی تینا مخلوق نا شوان او کُر خواجہ، ارے زائیفہ
ناہوڑ دے ناتعلق بزغراو بوتار، میرا ونو کرنا تعلقات تے تون اوار
کباٹلی راج ٹی پیشن مرو کا وئیل آتے موناہیسونے۔

اکبرے دھونکہ یقین مس کہ
 غفور داسہ کناہیت امے ہر فیک
 پارے تہ کہ غفور ناعمر بزغری
 اٹ گیدارا اونا باوہ پیرہ ناوخت
 کُل بین تا خدمت اٹ
 تدمے۔ توانت خیال امے کہ ناماک
 خوانورا فسر جوڑ سرور۔ بیزار کہ
 داژان ای چاو کہ نیان زیات کاریم
 مفک ورنائی ٹی نن تانن کاریم
 کریسہ دھن دم درینگ توسہ ولے
 اینواسہ نن سے نادیر تورنگ آن
 خنک ناخیسن ہڑ سینگانو دانگ
 اینگ لوڑو وپلیسہ۔ کناہیت امے
 ہلیسہ توچناتے تینا داسکول آن
 کشہ اسکول آتیٹی چناتے
 انگریزی او دیچہ پین انت انت بلا
 خوانیفرہ؟

(Bangulzai, 1984, p. 23)

سامراجی قوت آتا اول سر آن اندا کوشست
 ہر جامسونے کہ اوفک شیف نا خلکت امے علم ہنر
 ناروشنائی آن مثر تخیسہ اوفتالٹ او پل امے کریسہ اوفترے
 مون مُستی گام خلینگ آن توریر۔ او تینا مفاد او منشاکرے
 کاریم اٹ ہتیر۔

اینو وخت بدل مریسہ کنگ امے خلکت آسرات اوزند
 اسے کن علمی وشعوری وژاٹ جہد کنگونہ بیرہ اینونا
 ورناعلمی شعوری وژاٹ بیدار امے بلکہ اوفتباوہ پیرہ غاک
 ہم داہیت امے سرپند مسونو کہ دنیا تون ہم گام مننگ تون
 مُستی ہننگ کہ تعلیم اخہ در ضروری امے گل بنگلزئی
 نوشتہ کیک کہ،

غفورے داسہ تو اکبر ناہیتاتیان
 شانزده آنہ یقین مس کہ دابا باکنا
 ماتیان ہوشنگشیامے۔ او خوابک

اندن ”بلسم“ افسانہ ٹی اگہ بزغر غفور خوار او عذاب
 امے تو اونا مارٹی فکر او پام نازالما نظام آن جان خلاصی نا
 جوش او جوزہ نادرشانی ہم امے۔

خلقی زند مرے یا شاری زند بوتار، سرمایہ دار، سرداریا
 بلا تپہ غانا دانفسیات نابیشخ اس جوڑ مسونے۔ او بزغر،
 شوان، پوریا گراتے تینے آن شیف تکیرہ۔ او تے شیف خلیرہ۔

دافسانہ ٹی ہم بزغر غفور نا بوتار او دے ہیت ہیت نا
 زی آشیف خلیک اونازی آملنڈ خلیک۔ ہراژان غفور نا
 مارولی جان داہیت آتے آن اُست اٹ ہلیک۔ ہراژان
 او مونجا مریک۔ ولے بوتار آدانا پچوپرخ اس تمے پک۔ ولے
 غفور تینا مار نا پیشانی نا کرنچ آتان دا اندازہ خلیک کہ
 دلچنکا کودک امے بوتار ناہیت آک وڑیپسہ۔ داڑے دا
 وٹیل نادرشانی مریک کہ اسہ بزغر اسے نازند ہراخواری
 ہرے وسی آن گداریک؟

دافسانہ ٹی نہ بیرہ غفور مون مُستی جوان اوزند اسے نا
 سوچ امے خلیسہ پُر امید مریک بلکہ بوتار نا رویہ غاتے ہم
 جوانی اٹ سرپند مریک۔

ولی جان نہ تو بوتار نا بزغر اس نہ ٹوہو او مزدور۔ ٹک ٹک
 آجواب تسکے۔ صوبان، نی کنا پیرنگاہ باوہ امے شیف بڑ
 کیسہ۔ تو نانت خیال امے نے آن کس ہریفوک او اف۔ داد
 اُستان تینا کش کہ کنا باوہ نے جواب تتو، توای یا کنا ایلم
 اس ہم چُپ کرو۔ زند بہاز تیزی اٹ مونی روان امے۔ خواجہ
 پوسکنا زندنا روشنائی اُرا اُرا، گدان گدان امے روشن
 کرینے۔ ائے دیک ہنار کہ اسے بیوس اسے آن باسونا باخو امے
 ہلکوسہ پُدین آلے دوٹی تہ تسوسہ۔ اینونا ورننا پوسکنا
 زند تون گام خلیسہ ہننگ ٹی امے۔ (Bangulzai, 1984, p. 20)

داڑے داہیت پک امے کہ اینونا ورننا علم و ہنر عقل
 وشعور، ٹیکنالوجی نادنیائی خن پٹانے۔ ہراژان داوخت اٹ
 باز گڑاتے ڈکھنگ مفک۔ اونہ بیرہ تینتون مروکا
 بیدادی، زلم، زوراکی تے جوانی اٹ سرپند مریہ بلکہ دنیا
 تون ہم گام مننگ نا جوزہ ہم تخیرہ۔

دافسانہ ٹی گل بنگلزئی اوفتاد اوژدرشانی امے کریسہ
 نوشتہ کرینے کہ،

ارا مارچاژ ودی مریرہ-اراتون او خاہوت مُستی بریسه
گوریچ، پراورفاتا گواچی مریسه لنگڑی آن اُست دیر
کیرہ- ولدا دا کوڑی آن کارہ- اوڈریخت تینا خاہوت آن
تیل تمک- او نارے کریم بخش ایلو ارا ٹیبراومار، دشت انا
یخ پراورفت آنے ٹی الیک کائک- او دریخت امے او مش
جبل او جل تیٹی پٹک خنک ولدا ہڑتوما پوسکن ودی
مروکا کودک آتے ہرفک ہرافک یخ آن دادنیا غان امے دنیا
غاسر مسوہ، ر، او فترے ارفک ایلو پُنا تاپارہ غانن ناتہارمی
ٹی پند خلیسہ بریک داڑے سہب تون او فترے جہہ او جاگہ
کیرہ-

او فترے نیز گاری نا حالیت دامریک کہ او فترے تون او فترے
کفن نا زربہم مفک- اوتا کل میرات پد سلوکا ارا ٹیبرا
آماک، اسہ اُچ اس، اسہ ہیٹ اس گڑاس ہرینگو کورلی
اولیپ مریرہ- ہرا کہ نامیتی، ہرے وسی نا آخری حدامے ولے
ولدا ہم اوفک پگہ نایروکا دمے آن نامیت افس- ہراوڑ کرے
داڈیہہ انا باتیک بلو وخت اسے آن ڈکھوئیل، دژدیرے وسی
نا گواچی او دا افسانہ ٹی ڈریخت ہم امو ویل آتا گواچی او-
ولے ڈریخت ناسگ سینہ او نا خیال نا بڑی تینا مٹ تینٹ
امے گل بنگلزئی نوشتہ کیک کہ،

دُریخت نا اُست مستان بسو
سس او دونو دژد اولان خنٹہ س
اونا چند انا چندی ایڑا یلمک
داڑان زیات ہرے وسی اٹ
کسکوہہ ر- اوڑکن دا پوسکنو
ہیت الوہہ ر- تینا ہندان ہش سس
ہشیک آن نٹ کشا او فترے بیغا
(Bangulzai, 2013, p. 65)

گل نا آزمانکا تا خوانو کا او فترے ہموماحول ٹی گم مریک
اوہمو کردار تون اوار تمک- تینا چندے گرام کیک
پوسکنا آزمانک نابہلا خوبی ہندا دمے-
نادر قمبرانی نوشتہ کرینے،

گل صاحب نابیان نا ڈول ماحول
نا منظر کشی داخہ پُراثرے کہ

کہ اسہ بزرغ اسے ناماک خوانر
- پوسکوناز ند ناروشنائی ٹی قدم
ہرفیر دا بندغ داخس دروغ ٹوک
منہ وختس ہُست کنے پارے کہ
کنا بہلا مار پیٹن نابہلو شمار اسے
ٹی خواننگ ٹی امے

(Bangulzai, 1984, p. 23)

گل بنگلزئی راج نا خلقی آوئیل آتے تینا سر حال
جوڑ کر یسہ تینا کردار آتے تون پورا پورا انصاف
کرینے- گل بنگلزئی خلقی آوئیل آتے نہ بیرہ باز خوڑتی اٹ
پیداوار کرینے- ہندن لگک کے او نا قلم ناسیابی تون اوار
اونا اُست انا جوزہ غاک ہم اوار او-

گل بنگلزئی نافسانہ نوشتہ نا کمال دادمے کہ او اول
سراٹ خوانو کا امے تینا کردار آتا وئیل اٹ ڈب ایتک
اواُست امے مونجا کیک- ہندن محسوس مریک کہ
افسانہ اسہ بلو راجی یا خلقی وئیل اسے تون
ایسر مریک ولے گل بنگلزئی ہروئیل آن پد ہر سختی
سوری ہر تارمی آن پد اسہ روشن او دمے اسے نامیت آن
نامیت اف-

دژد آتا گواچی (افسانہ) ٹی ہمپ بٹ نا وئیل آک

افسانہ ”دژد آتا گواچی“ ٹی اسہ خلقی او ہمپ و بٹ
کرو کو خاہوت اسے نا ہراوئیل آتے دژدی آزابان اٹ بیان
کرینے-

افسانہ ٹی ڈریخت پنی او نیازی اسے نا اونا امے کریم
بخش نا یخ انادمے تے ٹی کچھی آن پدا خراسان آپننگ نا
واقعہ امے بیان کنگانے- ہرانہ بیرہ ہمپ و بٹ، بولان نا جَل
ومش کسرنا سختی سوری تا گواچی او بلکن اوفک
نیز گاری، کم خوراک، کم اولاخی، او کم سیالی نا ہم
وئیل آتا گواچی خننگرہ-

خلقی وئیل اسے بیان کنگ تون اوار ولدا زندان اُست
تخنک دا افسانہ ٹی اونا نوشتہ نا کمال او عروج امے پیداوار
کیک کہ دُریخت اونا خاہوت ہراوختا ہمپسہ بولان نا جَل
ومش تے ٹی پند خلیسہ خراسان آمون کیرہ تو بولان اٹ اونا

یکہ او انداز اسے ٹی کیک۔ بہر اتینا ارے نازلہ، لٹ کٹائی ناگواچی اے۔ ولے او تینا باغان ہیٹ اے لٹ ل کشیپک، کہ کنتوانت زلم برے دادی نارواداریک مریرہ۔ او نارے اودے چُنکا چُنکا ہیٹ آتا لٹ ایتک اودے طلاق او اراغان کشتنگ نادھڑ کو ایتک۔ ولدا ہم پائک کنے خل، بٹ کنتون انت زلم اس کیسہ کرک۔ ولے کنے طلاق نار اراغان کشتنگ نالٹ بل پایہ۔ انتے دا کنکے کنا باوہ ایلم تے کرے اسے شغان پیغوراس مریک۔

دا افسانہ ٹی ننا خلقی اونیاڑی اسے نا سگ اوسینہ، صبر، نفسیات نا گچین اووڑا سے ٹی درشانی کننگانے۔ گل بنگلزئی نا کردار آک نا اُمیت افس۔ ماہ گنج نا ماہ ماہ گنج نا حالیت اے خنک او تینا مارے پنت او نصیحت کیک مار او نا نصیحت اے ہلیک ولدا اوفتا زند جوانی و آسرائی نا کُنڈا اکاپک۔

ماہ گنج، آرغ نخلیس آن زو بشینک اے سچ کرے لرغ آتے کندوری ٹی تخاتا فو اے شیف کننگ آسکہ کہ دا کتغ آتیاں شیف تما ارا کپ مس۔ اندائی اراخواجہ خڑکا سرمس۔ اوتافو اے پنگ آختا۔ دانا غسہ تودم درینگ آن زیات اس ولے پنچ پاولی ناتافو اے دھن پنگ آختا تو غسہ آن خنک تے کور سہ رشپیانک دوٹی تہ اس بہانہ اس خدادوٹی تسوسس۔ غریب ماہ گنج اے خلک خلک خرن کرے۔ (Bangulzai, 2013, p. 106)

ننا راج اسہ کبائلی او پہوالی اوراج اسے۔ داسکان اے نیازی اے لٹ تننگ، نفسیاتی سزا تننگ ہجو او میار یاعیب اس گوندنگپک۔

داسکانے پارہ نیازی نا ارے او نا سوناوارس اے او ایلم یاخزم خواجہ غاک او نا ہڈنا وارس او یعنی کہ اگہ نیازی اخص درلٹ تننگے او نا وارس او نارغ اے۔ اگہ او نا ہڈا س پنے تو او نا وارس او نا خزم او خواجہ غاکو۔ گڑا او نارغ آن ہر پیننگ کہ انتے داخہ درلٹ تسوئس تے کہ او نا ہڈا آک پنانو۔

ماہ گنج، افسانہ ٹی ماہ گنج نامال لال جان اے تینا ماراے پنت او نصیحت کرے ماہ گنج اے دازلہ آن آجو کیک

بندغ ہمو غمتے ٹی غرق
مریک، بلکہ اُسٹ داخہ پُر مریک
کہ بندغ اے ہمو غنگ ہلیک۔
داردٹ گل صاحب باز کامیابو
افسانہ نگار اسے۔ گل صاحب
دھنکے اولسی زندان پو، سرپندے
ہمو ڈول اولسی آزابانے ہم چائک
(Kambrani, 2013, pp.
11-12)

داڑے دا ہیٹ پیداوار مریک بہراوخت آکہ اسہ تیوی راج اس راجی وئیل نا گواچی مرے او ہڈو دے دھونو زنداں تدیفے، گڑا دونگا واقعہ غاک اوفتا اُسٹ اوجان اے سخت کیرہ او اوفتا اُمیت او خیالاتا ٹی زوی چلتن نا بالاد ناوڑاٹ ردوم ہلیسہ بڑا مرے کاپک۔

نیمروچ تون ارغ کننگان گڈاوک
تینا بیچ اے ہم پیر منزل نا کُنڈا رائی
سہ ر۔ اے پوسکنوزند سے نا
اومیت اٹ کہ اوٹی لنگڑیک، ہے
وسیک، نا اومیتیک
مفس۔ اوفک اسہ روشن اودے ٹی
(Bangulzai, 2013, p. 65)

دا بیچ آسفر نا سختی سوری اولیاد آتا کذیت، نیز گاری آن پد ہم اوفتا اُمیت زندہ او بر جاس کہ او ولدا مون مُستی تینا منزل نارنداٹ گام خلیسہ مون مُستی روان مریرہ۔ دا گل بنگلزئی نا فکر او قلم نا گمشادے کہ او تینا راج نا باتی تا بہراوڑوئیل آتے تون مُستی ہتیک ولدا ہم اوفتا مون مُستی گام خلنگ ناجوزہ اے برجاتخک۔

ماہ گنج (افسانہ) ٹی خلقی آنیازی نا وئیل آک

”دژد آتا گواچی“ پنی آ کتاب نا افسانہ ”ماہ گنج“ ٹی او پوسکن سنی اٹ برام تروک او اسہ مسٹراس ہرانپن ماہ گنج اے۔ او نازندا نا سختی سوری او وئیل آتا درشانی باز

کثیا Result

گل بنگلزئی نافسانہ غاتا کتاب ”دژد آتا گواچی“ نا افسانہ غاتا چاچا مے ہلنگ آن پدن داسرپند مریئہ کہ، گل بنگلزئی ناخنتان ہچو راجی وئیل اس، اوخاص وژاٹ خلقی اووئیل اس او دیم افک۔

او خلقی یا خلقنا پروئیل مے تینا اسہ جتا او اسلوب و انداز بیان اٹ پیداوار کریسہ کریئہ۔

نہ بیرہ او تیان افسانہ غاتے ٹی خلقی وئیل آتے تون مستی ہیسونے بلکن او وئیل آتا ایسری کن کسر شونی ہم کریئہ۔

گل بنگلزئی نافسانہ غاتے ٹی او نا گشاد دادمے کہ اوراج ناوئیل آتا باز خوژتی اٹ چاچا مے ہلیسہ اگہ راجا مے باز نیز گار، لاچار، برے وسی وئیل او دژد آتا گواچی نشان ایتک تو ایلو کنڈا او داگگ تہار آتن تے آن پدروشن او دمے اسے نا، اومیت ہم تخک۔

References

- Bangulzai, G. (1984).** *Darhd ata Guachi*. kalat publisher Jinnah road Quetta.
- Bangulzai, G. (2013).** *Darhd ata Guachi (Brahui afsane)* (2nd ed.). Salman Adabi Society Quetta.
- Fayyaz, A. (2015).** *Gechen a afsana*. Brahui Adabi society Quetta.
- Jamaldeni, A. J. (2013).** kana Khiyal. In *Darhd ata Guachi (Brahui Afsane)* (2nd ed., pp. 7–9). Salman Adabi Society Quetta.
- Kambrani, N. (2013).** Adenk. In *Darhd ata Guachi (Brahui Afsane)* (2nd ed., pp. 10–12). Salman Adabi society Quetta.

ولدا او فتا زند خوشحالی آسراتی اٹ گدارک، گل بنگلزئی نوشتہ کریئہ کہ۔

ماہ گنج نامالم لال جان توار کرے آئی ماہ گنج بہ دارغ آتے ہرف۔ مارتہ نوکر خان کرار اسیا ہرفے تینے حویلی نانیامی درخت نا کیرغ غان تڑاسے نازیا ایرکش کرے خاچا پروکا مون خڑینکی آخن تیتون ماہ گنج بس کندوری مے ہرفے کلمک آتے درمے۔ لال جان ناخنک ماہ گنج نامون ٹی خلوک اسرہ داغریب ناست دلچناڑکن ہشنگا۔ جٹ اسے آن گڈ لال جان ہراکہ ملخڑ درخت نا کیرغان دیوال ناسہ کنڈان تولوک خڑینک خلنگی مے۔ لال جان ناست پڑ مس مارے تینا باز وار ملخڑ کن شیف پڑز کریئہ مے (Bangulzai, 2013, p. 107)

براہوئی ٹی پارہ ارارزان مریر او اسٹ ایلوژتون لگیرہ مے نائیغہ ناوخت وخت اس ناٹھیندی یلچنکو بلو جیڑہ مریرہ۔ باز آوختارینہ غاک تینا نرینمہ نا گمراٹ نیازی تے تون باز زلم او برے دادی ہم کیرہ۔ ہرا اریا خاہوت اٹ لال جان وژا و کماش مے تو تینا مارتے پنت اونصیحت کریسہ نیازی تے تون زلم و بیدادی آن توریرہ انتے کہ پیرانگا ک تینا عمر نا تجربہ و مشاہدہ نا حساب اٹ دوننگا وئیل آتا چیڑگنی مے جوان سرپند مریرہ۔

کنا افسانہ غاک پہوالی آخلکت ناہمپ و بٹ، لاب و لائی، میل او خوڑدہ، گدان تابش کنگ او توڈیفنگ، زارنگا گوریچا تیبی نت شہاد بولان ناچل تیبی منزل خلنگ، باسک پاش، نت شہاد، سیرو خلوکا چنا و نیازی تاسویل تون کچھی ناگنڈا ہننگ او ہتم تون پیدا بولان او مولہ نا سخت انگا کسرٹ شال آ (کوٹھہ)، مستنگ او کرخ اوزہری، خضدار آبننگ نابارہ اٹ اریر۔

اگہ ای شال (کوٹھہ) نا آسراتا شہرٹی تولنگ نا وجہ آن تینا خوار آخلکت مے آستان دیو تو دابلو نا انصافی اس مرواے۔ بروکا دورباری نا تاریخ نوشتہ کروکا ورنہ کئے ہچ وژاٹ ماف کپرواے۔ (Bangulzai, 2013, p. 14)